

# РЕШЕНИЕ

№ 123

гр. София, 08.01.2024 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Д СЪСТАВ**, в публично заседание на дванадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Здравка Иванова

Членове:       Наталия П. Лаловска  
                  Яна Борисова

при участието на секретаря Донка М. Шулева  
като разгледа докладваното от Здравка Иванова Въззивно гражданско дело  
№ 20231100502335 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 - 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на ищеца А. С. Х., ЕГН \*\*\*\*\*, срещу решение № 20236565 от 27.10.2020 г. на СРС, 70 с.в, по гр. д. № 8708/2020 г., с което са отхвърлени предявените от него срещу Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ на МВР, искове с правно основание чл. 187, ал. 5, т. 2, вр. чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сумата от 2 436, 28 лв., представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд в периода от 01.12.2016 г. до 31.12.2019 г., както и за сумата от 348,15 лв., представляваща лихва за забава за периода от 01.02.2017 г. до 23.01.2020 г. и ищецът е осъден за разноски по делото.

Жалбоподателят поддържа, че решението е неправилно, необосновано и постановено в нарушение на материалния закон. Счита за неправилен извода на СРС, че при липса на уредба за преобразуване на часовете положен нощен труд към дневен, не се прилага нормата на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ, според която, при сумирано изчисляване на работното време, нощните часове се превръщат в дневни с прилагане на коефициент 1, 143. Сочи, че липсата на норма не следва да се тълкува като законово въведена забрана за преизчисляване на положения от служителите на МВР нощен труд в дневен. Намира, че е налице празнота в реда за организацията и разпределянето на работното време на държавните служители от системата на МВР, при наличие на която следва да се приложат общите правила на НСОПЗ за изчисляване на извънреден труд и превръщането на нощните часове в дневни. Обратното би поставило в неравностойно положение държавните служители по ЗМВР спрямо останалите държавни служители, както и спрямо работещите по трудов договор. Излага подробни съображения в тази

посока. Според ищеца нормата на чл. 188, ал. 2 ЗМВР изрично предвижда, че държавните служители, които полагат труд от 22. 00 ч. до 6. 00 ч. се ползват от специалната закрила на КТ. Излага доводи, че ЗМВР не може да урежда правоотношенията с адресатите си по по - неблагоприятен начин от КТ и актовете по прилагането му. Позовава се на Директива 2003/88/ЕО, според която не се допуска ограничение на прилаганата закрила при полагане на нощен труд спрямо труда на полицаите, като счита, че неприлагане превръщането на нощния труд в дневен противоречи на европейското и национална законодателство. Поддържа, че при това положение следва да намери приложение правилото на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ. Позовава се на решение на СЕС от 24.04.2022 г. по дело № С-262/2020 г. по приюдициално запитване на РС, гр. Луковит. Според решението тезата, че нормалната продължителност на труда през деня и нощта е еднаква, не отразява допустима от закона цел, годна да обоснове разликата в третирането на служителите от МВР спрямо тези по КТ. Служителите на МВР са изложени на повишен риск при изпълнение на 24 - часово дежурство и мерките за компенсиране на нощния труд не са относими за тях. Освен това, такива привилегии са предвидени за всички служители на МВР, независимо дали полагат нощен труд. Не съществува обективен критерий защо за определен период в ЗМВР и актовете по прилагането му липсва механизъм за преобразуване на нощните часове в дневни по отношение на полицейските служители. Счита, че съдът следва да тълкува националното право в най – голяма степен в полза на тези служители. По тези и допълнителни съображения моли да се отмени решението, с което са отхвърлени иските и те да бъдат уважени изцяло. Претендира разноски двете инстанции.

Отвeтникът Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ на МВР не е подал отговор на жалбата в срока по чл. 263 ГПК. В хода на производството оспорва жалбата като неоснователна. Поддържа, че решението е обосновано и съобразено с материалния закон и практиката на съдилищата и следва да се потвърди. Сочи, че съотношението между нормалната дневна и нощна продължителност на работното време е 8:8, различна от тази по КТ, където е 7:8, което е причина за въвеждане на коефициент за преизчисляване от 0. 143. Счита, че нормата на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ е неприложима към служителите, полагачи нощен труд по ЗМВР, както е приел СРС, като се позовава на ТР № 1/15.03.2023 г. на ОСГК на ВКС. Моли да се потвърди решението. Претендира разноски

**Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на съдебния акт, намира следното:**

СРС се е произнесъл по обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР, (ред. до изм. ДВ бр. 60/2020 г.), вр. с чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съдът следи и без довод за допуснати нарушения на императивни материално правни норми.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо постановено, като не е допуснато нарушение на императивни материални норми от страна на СРС.

В производството не е спорно и се установява, че през исковия период от 01.12.2016 г. до 31.12.2019 г. ищецът А. С. Х. е изпълнявал, по служебно

правоотношение с ответника длъжността „Ръководител ДС“ в 08-ма РСПБЗН - Кремиковци към Столична дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ при Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ - МВР, като служебните си задължения е изпълнявал на 24 - часови смени, при сумирано изчисляване на работното време за тримесечен период. Тези обстоятелства се подкрепят и от приетите пред СРС писмени доказателства.

Страните не спорят и от представената по делото и неоспорените справки за дадени дежурства и заключение на приетата от СРС ССЧЕ се установява, че през иския период ищецът полагал при ответника труд на смени, по график, като за целия период – 01.12.2016 г. 31.12.2019 г., след преизчислява, нощните часове с 1 966 часа. Сумата, която не е заплатена от ответника е за 254 часа допълнително възнаграждение за извънреден труд, в размер на 2 436, 28 лв.

За да отхвърли исковите СРС е приел, че липсва възможност за преобразуване на нощния труд в дневен за категорията държавни служители, в която попада и ищецът в настоящото производство, предвид спецификата на служебните правоотношения. СРС е направил извод, че за неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР, в ЗМВР са предвидени множество компенсаторни механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време - чл. 178, ал. 1, т. 1 ЗМВР, по - голям основен платен годишен отпуск (чл. 189, ал. 1 ЗМВР), обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение (чл. 234, ал. 1 ЗМВР), по - благоприятен режим за заплащане на извънреден труд (чл. 187, ал. 5, 6 и 7 ЗМВР), липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски, по - благоприятни условия за придобиване право на пенсия (чл. 69, ал. 2 КСО), пенсиониране при условията на I категория труд (чл. 69 КСО) и др. По този начин законодателят е уредил механизъм за компенсация на предвидената по - висока продължителност на нощния труд, положен от процесната категория работници, в т. ч. и от ищеца. Съдът е счел, че този подход на законодателя съответства и на приетото с решение на СЕС от 24.02.2022г., постановено по дело С-262/2020 г.

Спорните въпроси, поставени и във въззивното производство, са дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд са приложими разпоредбите на КТ и НСОПЗ, в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ или следва да се прилагат разпоредбите на специалния ЗМВР и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове (Наредби), както и дали е налице извънреден труд при превръщане на нощните часове в дневни по реда на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ.

**По тези въпроси въззивният състав, в допълнение към изложеното от СРС, приема следното :**

Съгласно разпоредбата на чл. 176 ЗМВР, brutното месечно трудово възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. В чл. 179, ал. 1 ЗМВР е предвидено, че на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение за полагане на труд през нощта от 22. 00 ч. до 6. 00 ч., а в чл. 187, ал. 5, т. 2 и ал. 6 ЗМВР (ред. преди изм. ДВ бр. 60/2020 г.), че работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, като извънредният труд се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение.

Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5 - дневна работна седмица – чл. 187, ал. 1

ЗМВР. Работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8, 12 или 24-часови смени – сумирано за тримесечен период - чл. 187, ал. 3, изр. 1 ЗМВР. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22. 00 ч. и 6. 00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период – чл. 187, ал. 3, изр. 3 ЗМВР (в приложимата редакция на нормите преди изм. ДВ бр. 60/2020 г.).

Съгласно чл. 187, ал. 9 ЗМВР, редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители се определят с Наредба на министъра на вътрешните работи.

Подзаконовите нормативни актове, приети въз основа на горната законова делегация са съответно : Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г., обн. бр. 69/14 г. ДВ, действала от 19.08.2014г. до 31.03.2015г., както и от 29.07.2016г. до 01.08.2016г., Наредба № 8121з-592/25.05.2015г., обн. бр. 40/15 г. ДВ, действала от 01.04.2015г. до 28.07.2016г. и Наредба № 8121з-776/29.07.2016г., обн. бр. 60/16г. ДВ, действала от 02.08.2016 г. до 09.01.2020 г. (последната е приложима към конкретния казус).

Следва да се посочи, че единствено в чл. 31, ал. 2 на първата Наредба (отменена към процесния период), е регламентирано, че, при сумирано отчитане на отработеното време, общият брой часове положен труд между 22.00 ч. и 06.00 ч. за съответния отчетен период се умножава по 0. 143, а полученото число се събира с общия брой работни часове за същия период (т. е. часовете положен нощен труд се преизчисляват с коефициент 1. 143).

Преобразуване на нощния труд в дневен с коефициент 1.143 не е предвидено нито в ЗМВР, нито в някоя от следващите две Наредби.

Единствено според чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), на която се позовава ищеца, когато работното време се изчислява сумирано, нощните часове се превръщат в дневни с коефициент 1. 143 - равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място.

По поставения в производството въпрос, за отчитане на нощния труд и преобразуването му в дневен, към настоящият момент, след постановяване на решението на СРС, е постановено ТР № 1/15.03.2023 г. по т. д. № 1/2020 г. на ОСГК на ВКС, чието задължително тълкуване във връзка с прилагането на правната норма следва да се съобрази от съда, независимо от досегашната практика на състава по този въпрос.

Според даденото задължително тълкуване на ВКС на въпроса „при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на МВР приложими ли са разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба или следва да се прилагат разпоредбите на специалния ЗМВР и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове?".

ВКС е възприел по тълкувателен, т. е. задължителен за съдилищата ред становището, че „ЗМВР е специален нормативен акт, регламентиращ статута на служителите, работещи в системата на МВР, което обосновава различен метод на правно регулиране на работното време и трудовото възнаграждение и че в него няма

препращаща норма, която да даде основание да се прилагат субсидиарно разпоредбите на КТ и на издадените въз основа на него подзаконов нормативни актове, в т.ч. и НСОПЗ". Прието е, освен това, че ЗМВР не съдържа празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР, изразено в брой на часовете при анализ на чл. 187, ал. 1 ЗМВР.

Според ТР № 1/2023 г., „нормата е императивна и предвижда, че нормалната продължителност на работното време е 8 часа. По смисъла на чл. 187, ал. 1 ЗМВР, „8 часа дневно“ означава 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага - през деня, в неговата "светла" част и през нощта - в неговата "тъмна" част, в последната хипотеза от 22. 00 часа до 6.00 часа. Съпоставката на нормите на чл. 187, ал. 1 и 3 ЗМВР с чл. 140 КТ показва, че разпоредбите на ЗМВР установяват по - голяма продължителност на работното време на нощния труд на служителите от МВР в сравнение с тази на работниците и служителите по трудово правоотношение. Различието - установената с разпоредбите на ЗМВР по - голяма продължителност на работното време на нощния труд за служителите от МВР се аргументира с основните функции на МВР, регламентирани в чл. 2, ал. 1 ЗМВР. Разпоредбите на чл. 179 и чл. 187, ал. 9 ЗМВР са делегиращи законови норми, които предвиждат условията и редът за полагане на нощен труд, включително отчитането му и заплащането да се извършват със съответните актове - наредба и заповед. С последната, представляваща индивидуален административен акт, **се предвижда министърът на вътрешните работи да определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. Действително в издадените наредби липсва правило като това на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ, но липсата е обяснима с волята на законодателя да не се създава норма за преобразуване на нощни часове в дневни.** Не са налице и останалите две предпоставки за прилагането на чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА. Случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни. Трудовото правоотношение е насочено към изпълнение на частен интерес, а служебното правоотношение се реализира за осъществяване на държавна власт, т. е. като вид правоотношения те са различни, а не сходни“.

Становището на ВКС е, че „прилагането на НСОПЗ към служебните правоотношения няма да обезпечи постигането на законова цел, доколкото методите на регулиране на отношенията и заложената в чл. 187, ал. 1 ЗМВР воля на законодателя е да се прилага еднаква продължителност на работното време през деня и нощта - "8 часа дневно", независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага - през деня или през нощта.“

Възприето е също така, че в ЗМВР законодателят е съобразил спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона. Прието е още, че „неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР се компенсира със съответните компенсаторни механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време - чл. 178, ал. 1, т. 1 ЗМВР, по - голяма основен платен годишен отпуск /чл. 189, ал. 1 ЗМВР/, обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение /чл. 234, ал. 1 ЗМВР/, по - благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл. 187, ал. 5, 6 и 7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по - благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл. 69, ал. 2 КСО/, пенсиониране при условията на I категория труд /чл. 69 КСО/ и др.“

Като се вземе предвид даденото от ВКС задължително за съда тълкуване, че работното време на държавните служители в МВР се отчита по специален ред следва да се приеме, че е недопустимо към техните правоотношения по аналогия да се

приложи ЗДСл или КТ, в това число - конвертиране на часовете труд положен през нощта в дневни часове с коефициент 1, 143, в какъвто смисъл за изложените от ищеца съображения във въззивната жалба. Даденото от ВКС тълкуване на нормите на ЗМВР е принципно и не касае конкретна редакция на закона.

Като се съобразят възприетите от ВКС постановки следва, че след като положеният нощен труд е в рамките на установеното работно време от 8 часа, той не се явява извънреден и подлежи на компенсиране чрез заплащане като нощен по тарифната справка, определена в индивидуалните административни актове, каквито са заповедите на Министъра на вътрешните работи.

Според ТР № 1/2023 г. на ВКС, в случая на положен такъв нощен труд от служителите на МВР е неприложима нормата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ, според която при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място.

Понеже в случая размерът на възнаграждението за положен нощен труд е определено от ответника ГДПБЗН на МВР по предвидения в ЗМВР ред и е изплатено, исковите по чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР за присъждане на по - висок размер, чрез преизчисляване на нощния труд с коефициент 1. 143, са неоснователни и законосъобразно са отхвърлени с оспореното решение.

Доколкото претенцията по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за обезщетение за забавено изпълнение е акцесорна спрямо главния дълг, тя също е неоснователна и подлежи на отхвърляне.

Понеже крайните изводи на двете съдебни инстанции изцяло съвпадат, първоинстанционното решение следва да се потвърди изцяло, като постановено в съответствие с материалния закон и практиката.

#### **По разноските пред СГС :**

Право на разноски за тази инстанция има ответника ГДППЗН при МВР, на основание чл. 78, ал. 3, вр. с ал. 8 ГПК. Съдът намира, че в полза на ответника не следва да се присъждат разноски за въззивната инстанция, тъй като от негова страна не е депозиран отговор на въззивната жалба, нито е осъществено същинско процесуално представителства пред настоящата инстанция.

Така мотивиран съдът

### **РЕШИ:**

**ПОТВЪРЖДАВА** изцяло решение № 20236565 от 27.10.2020 г. на СРС, 70 с.в, по гр. д. № 8708/2020 г.

**РЕШЕНИЕТО не подлежи** на обжалване, на основание чл. 280, ал. 3 ГПК.

Председател: \_\_\_\_\_

Членове:

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_